

РЕЦЕНЗІЯ
ОФІЦІЙНОГО РЕЦЕНЗЕНТА НА ДИСЕРТАЦІЙНУ РОБОТУ
КУЛИКА ЮРІЯ АНАТОЛІЙОВИЧА НА ТЕМУ:
«ДІАГНОСТИКА І ЛІКУВАННЯ УШКОДЖЕНЬ ВЕЛИКОГО
ГРУДНОГО М'ЯЗА ТА ЇХ НАСЛІДКІВ»

Актуальність

За останні 3 десятиліття частота ушкоджень великого грудного м'яза активно зростає. Це пов'язано зі збільшенням популярності вправ на навантаження та фітнесу (YK Lee et al, 2017, ElMaraghy AW et al, 2012).

За даними Американської статистики, ушкоджень великого грудного м'яза зустрічається 2 випадки на 100 000, що рахується рідким видом ушкодження. Ушкодження великого грудного м'яза частіше за все виникає у спортсменів, які займаються швидкісними силовими видами спорту та людей які виконують важку працю. Найчастіше розриви грудного м'яза зустрічаються у віці від 20 до 40 років, переважно у чоловіків працездатного віку та потребують максимального відновлення після травми.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами і темами.

Дисертаційна робота є самостійною науково-дослідною роботою автора.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій.

Достовірність положень та висновків роботи верифікована результатами клінічного, магнітно-резонансного дослідження, ультразвукового дослідження, біомеханічного, статистичного і підтверджена практичним застосуванням розроблених принципів хірургічного лікування хворих з ушкодженням великого грудного м'яза. Комплексне клініко-експериментальне дослідження є багатоплановим та масштабним за об'ємом використаного експериментального та клінічного матеріалу, всебічністю напрямів досліджень, які послідовно розкриті і є складовими загальної проблеми.

Робота ґрунтується на принципах доказовості, системного підходу з позицій сучасних знань та положень. Використані сучасні методи дослідження.

Поставлені завдання вирішені в повному обсязі дозволили отримати нові дані та сформулювати наукові положення, повноту і змістовність.

Наукова новизна дослідження. Автором проведено біомеханічне експериментальне дослідження, та визначено гістерезис електроміографічної активності м'язів плечового поясу обох рук при статичному та динамічному навантаженні, виявлено суттєві відмінності показників гістерезису електроміографії здорового і ушкодженого великого грудного м'яза. Автором розроблено клінічний тест визначення товщини зони сухожильно-м'язового переходу для експрес діагностики ушкодження великого грудного м'яза. Автором розроблено схему дозованої рухової реабілітації при свіжих та застарілих ушкодженнях великого грудного м'яза, яка дала можливість проводити ранні рухи у плечовому суглобі та зменшувати терміни відновного лікування.

Практичне значення отриманих результатів. Хочу зазначити, що практичне значення роботи беззаперечне. Автором розроблено раціональний підхід до діагностики та лікування хворих з ушкодженням великого грудного м'яза на основі оцінки вихідного стану та вимог до плечового суглоба, що підвищило якість, зменшило тривалість та покращило результати лікування хворих з цією патологією. Застосування програми реабілітації, прискорює повернення до звичайного способу життя та повернення до спортивних навантажень і тим самим покращує результати лікування хворих.

Обсяг та структура дисертації. Дисертаційна робота викладена на 133 сторінках машинописного тексту. Робота складається зі вступу, 6 розділів, висновків, переліку літератури, який містить 81 джерело інформації. Дисертація ілюстрована 49 рисунками та діаграмами і включає 11 таблиць. Робота складається з наступних розділів: вступу, сучасний стан проблеми ушкодженням великого грудного м'яза, матеріалів та методів дослідження, результатів обстеження хворих з ушкодженням великого грудного м'яза, гістерезис при ушкодженні великого грудного м'яза, лікування ушкодження

великого грудного м'яза, реабілітація хворих з ушкодженнями великого грудного м'яза, а також висновків та списку використаної літератури.

Впровадження результатів у практику.

Результати дисертації впроваджені в роботу відділу мікрохірургії та реконструктивно-відновлювальної хірургії верхньої кінцівки.

Коротка характеристика окремих розділів роботи.

У вступі надано загальну характеристику роботи, обґрунтовується актуальність теми дисертації, наукова новизна, практичне значення. Чітко сформульована мета дослідження. Задачі дослідження відповідають поставленій меті.

Перший розділ (сучасний стан проблеми ушкодженням великого грудного м'яза (огляд літератури)) присвячено історії досліджень та лікування розривів великого грудного м'яза.

Другий розділ (матеріали і методи дослідження) присвячено характеристиці пацієнтів, а також клінічним та інструментальним методам обстеження. В розділі також висвітлена методика статистичного аналізу. Методи і методики, які застосовувались є сучасними, відповідають світовому рівню, меті та завданню.

Третій розділ роботи (результати обстеження хворих з ушкодженнями великого грудного м'яза) присвячений висвітленню результатів роботи, а саме інформативності досліджень УЗД, МРТ та запропонованого автором клінічного тесту визначення товщини зони сухожильно-м'язового переходу для експрес діагностики ушкодження великого грудного м'яза. За даними автора чутливість УЗД становить 93,7%, а специфічність 83,3% та є більш інформативним при застарілих ушкодженнях. МРТ мала дещо меншу чутливість та склала 88,0%, і таку ж специфічність 80,0 %, проте було більш інформативним при гострих ушкодженнях. Запропонований клінічний тест визначення товщини зони сухожильно-м'язового переходу для експрес діагностики ушкодження ВГМ мав високу чутливість – 95,1%, специфічність цього тесту 80%. Також автором виявлено При порівнянні вихідних

параметрів функції при гострих та застарілих ушкодженнях великого грудного м'яза за шкалами Quick DASH, SEPPMT та ASES до операції група пацієнтів з гострим ушкодженням мала гірший результат чим застарілі ушкодження ($p < 0,001$). Через 6 місяців після хірургічного лікування група пацієнтів з гострим ушкодженням мали достовірно нижчі показники шкал у порівнянні з групою застарілого ушкодження. Через 12 місяців після хірургічного лікування група пацієнтів з гострим ушкодженням мали достовірно вищі показники шкал у порівнянні з групою застарілого ушкодження ($p < 0,001$), проте відповідали відмінним та добрим результатам.

У четвертому розділі «Гістерезис при ушкодженні великого грудного м'яза (експеримент)» у біомеханічному експерименті на основі дослідження гістерезису електроміографічної активності м'язів плечового поясу обох верхніх кінцівок проаналізовано дані пацієнтів з ушкодженим грудним м'язом, після хірургічного лікування та порівняно з контрольною здоровою групою.

Експеримент проводився відповідно загальноприйнятих положень та рекомендацій комісії з біоетики ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМН України».

У п'ятому розділі «Лікування ушкодження великого грудного м'яза» представлено техніку оперативного лікування варіанти методів фіксації великого грудного м'яза. Представлено розроблений алгоритм діагностики та хірургічного лікування, який дозволяє поетапно підходити до лікування пацієнтів з гострими та застарілими ушкодженнями великого грудного м'яза. Представлено покази до консервативного лікування та методику лікування.

У шостому розділі «Реабілітація хворих з ушкодженнями великого грудного м'яза» викладено детальну програму реабілітації з цілями, обмеженнями та вправами.

Висновки роботи повністю дають відповідь на поставлені завдання, мають теоретичне та практичне значення і повністю витікають із проведених досліджень.

Публікації. Матеріали дисертації опубліковано в 7 друкованих працях, з них 5 – статей в журналах, 3 з яких включено до наукометричної бази WOS та 1 стаття до наукометричної бази Scopus з індексом Q1.

Недоліки дисертації та автореферату щодо їх змісту та оформлення.

В процесі рецензування дисертаційної роботи недоліків виявлено не було.

В ході рецензування дисертаційної роботи виникли наступні запитання та зауваження

– Чи змінюється тактика ведення та хірургічна техніка оперативного лікування у спортсменів, що зазнали ушкодження великого грудного м'язу на фоні вживання стероїдних анаболічних препаратів?

– Яка оптимальна кількість та вид фіксаторів використовується для рефіксації великого грудного м'язу при його застарілому ушкодженні?

Відповідність дисертації встановленим вимогам. Дисертаційна робота Кулика Юрія Анатолійовича на здобуття наукового ступеня доктор філософії за темою «Діагностика і лікування ушкоджень великого грудного м'язу та їх наслідків» виконана в ДУ «Інститут травматології та ортопедії НАМНУ» під керівництвом доктора медичних наук, професора Поляченка Юрія Володимировича є закінченою, самостійною роботою, яка містить нове рішення актуальної проблеми – діагностики та лікування ушкоджень великого грудного м'язу.

Висновки роботи достовірні, обґрунтовані, мають теоретичне та практичне значення і повністю витікають із проведених досліджень. Матеріали дисертації висвітлені в опублікованих працях.

Таким чином за своєю актуальністю, науковою новизною, теоретичним, практичним значенням, методичним рівнем дисертаційна робота Кулика Юрія Анатолійовича відповідає вимогам п. 6 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор Кулик Ю.А. заслуговує

присудження ступеня доктора філософії з галузі знань «Охорона здоров'я» за спеціальністю «Медицина»

Рецензент

Головний науковий співробітник

відділу спортивної та балетної травми

ДУ «ІТО НАМН України»

доктор медичних наук

Р.І. Блонський